

Tab. č. 1 NOT-S interview

<p>I Senzorické funkcie</p> <p>A. Vyvoláva Vám umývanie zubov dávivý reflex Stáva sa to takmer pri každom čistení? <i>Viditeľný diskomfort ako nevoľnosť, zvracanie alebo odmietanie (zvýšená citlivosť)</i></p> <p><i>Opis:</i> <i>Doplňujúce</i> ▶ otázky: <i>Objavuje sa dusenie alebo zvracanie aj v iných situáciách?</i></p> <p>B. Vkladáte si do úst tak veľa jedla, až máte ťažkosti s požívaním sústa? Stáva sa to každý deň? <i>Neuvedomuje si, kedy má plné ústa potravy.</i></p> <p><i>Opis:</i> <i>Doplňujúce</i> ▶ otázky: <i>Ak má pacient okolo úst časti jedla alebo omrvinky, cíti to?</i> <i>Cíti pacient zvyšky jedla v ústach po dojedaní jedla?</i></p>	<p>Symptómy Hypersenzitivita v ústnej dutine</p> <p>Znížená senzitivita v ústnej dutine</p>
<p>II Dýchanie</p> <p>A. Používate nejakú pomôcku na podporu dýchania? <i>CPAP (maska na liečbu spánkového apnoe), respirátor, kyslík, iné.</i></p> <p><i>Opis:</i> <i>Doplňujúce</i> ▶ otázky: <i>Prečo pacient musí používať pomôcky na podporu dýchania?</i></p> <p>B. Chrápete počas spánku? Chrápate každú noc? <i>Chrápanie alebo apnoe. Nevzťahuje sa na symptómy astmy a alergií.</i></p> <p><i>Opis:</i> ▶ Doplnujúce <i>otázky:</i> <i>Objavuje sa počas spánku silný a náhly nádych (tzv. lapanie po dychu) alebo spánkové apnoe?</i></p>	<p>Ťažkosti pri dýchaní</p> <p>Oslabené dýchacie svalstvo</p>
<p>III Zlozvyky</p> <p>A. Hryziete si nechty, alebo si cmúľate palec , príp. iné objekty každý deň? <i>Používanie cumlíka/cmúľanie prsta sa do veku 2 rokov neposudzuje.</i></p> <p><i>Opis:</i></p> <p>B. Hryziete si pery, jazyk alebo líca každý deň?</p> <p>C. Zatínate/cvakáte alebo škrípate zubami počas dňa?</p> <p>▶ Doplnujúce <i>otázky:</i> <i>Má pacient neurologické symptómy, ako napr. epilepsia alebo zhoršené motorické funkcie?</i> <i>Prežíva pacient stres? Pociťuje psychickú záťaž?</i></p>	<p>Odchýlky zhryzu/ maloklúzia</p> <p>Opotrebovanie zubov Zmeny na sliznici/ poranenia mäkkého tkaniva</p>

<i>Má pacient viditeľné rany po hryzení na perách, lícach alebo na jazyku?</i>		
IV Žuvanie a prehltanie		
	A. Pacient neprijíma potravu ústami, používa enterálne pomôcky (nasogastrická sonda, PEG al. iné (vynechajte otázky B.-E.).	Oneskorený vývin príjmu potravy
	B. Je pre Vás ťažké jesť potravu určitej konzistencie?	Nedostatok chuti do jedla
<i>Opis:</i>	<i>Nutné vylúčiť alergie a špeciálne diéty ako napr. vegetariánstvo, vegánstvo, bezlepková strava.</i>	Ťažkosti s požitím potravy
► <i>Doplňujúce otázky:</i>	<i>Ktoré konzistencie pacient vylúčil zo svojej stravy a prečo? Je pacientova schopnosť požívať potravu ovplyvnená problémami so zubami alebo bolesťou zubov?</i>	Nedostatočná ústna hygiena/zlý stav chrupu/problémy so zubnými protézami
	C. Trvá Vám zjedenie hlavného jedla 30 minút až viac?	Problémy s temporomandibulárnym kĺbom
► <i>Doplňujúce otázky:</i>	<i>Prečo pacientovi trvá zjesť hlavné jedlo tak dlho?</i>	
	D. Prehltate veľké kusy jedla bez prežutia?	
► <i>Doplňujúce otázky:</i>	<i>Prečo pacient prehltá veľké, nepožuté kusy jedla?</i>	
	E. Stáva sa vám často, že pri jedení kašlete?	Problémy s prehltaním
<i>Opis:</i>	<i>Deje sa to takmer pri každom jedle.</i>	
► <i>Doplňujúce otázky:</i>	<i>Má pacient zhoršenú kvalitu hlasu po jedle? Má pacient opakované bronchiálne infekcie/pneumóniu? Stáva sa pacientovi, že sa dusí?</i>	
► <i>Doplňujúce otázky:</i>	<i>Má pacient primeranú váhu vzhľadom na výšku a vek?</i>	Podvýživa
V Drooling (slinenie)		
	A. Mávate sliny v kútikoch úst alebo na brade takmer každý deň?	Slinenie
<i>Opis:</i>	<i>Pacient si musí utierať ústa od slín. Nevzťahuje sa na slinenie v spánku.</i>	Neurologická porucha
► <i>Doplňujúce otázky:</i>	<i>Je slinenie problém pre pacienta, pre jeho rodinu alebo pre jeho okolie?</i>	
VI Xerostómia (suchosť v ústach)		
	A. Musíte sa napíť, keď chcete zjesť suchý keks alebo sušienku?	Suché ústa
► <i>Doplňujúce otázky:</i>	<i>Používa pacient počas dňa niečo na zvlhčenie pier? Budí sa pacient v noci, pretože je smädny?</i>	

	<p>Má pacient popraskané a vysušené pery prakticky každý deň? Užíva pacient lieky každý deň?</p>	
Opis:	<p>B. Pociťujete bolesť na sliznici v ústnej dutine alebo na jazyku? Pociťovanie opakujúcej sa bolesti alebo pocitu pálenia aspoň raz za týždeň. Nevzťahuje sa na bolesti zubov, afty a pľuzgieriky v ústach.</p>	<p>Plesňová infekcia Deficit vitamínov alebo železa</p>
► Doplnujúce otázky:	<p>Má pacient plesňovú infekciu v ústach? Má pacient deficit vitamínov alebo železa?</p>	

Tab. č. 2 NOT-S Vyšetrenie

1	Pokožová poloha svalstva tváre		<p>Symptómy Obrna tváre Deformácia tváre Odchýlky v tonuse - dystónia Dýchanie ústami Odchýlky zhryzu/maloklúzia Tiky Tremor Dystónia Spasticita</p>
	Kritéria:	<p>A. Asymetria Tyka sa kostrovej časti tváre a aj mäkkého tkaniva. B. Nesprávne postavenie pier</p>	
	► Súvisiace otázky:	<p>Otvorené ústa alebo iná deviácia viac ako 2/3 času. Objavuje sa slinenie? Porovnajte "V Drooling (slinenie)". Má pacient suché ústa? Porovnajte "VI Xerostómia (suchosť v ústach)". Má pacient ťažkosti s dýchaním? Porovnajte "II Dýchanie" alebo 2 Dýchanie nosom".</p>	
	Kritéria:	<p>C. Nesprávna poloha jazyka Apex jazyka je viditeľný medzi zubami viac ako 2/3 času. D. Mimovoľné pohyby Opakované mimovoľné pohyby tváre.</p>	
► Súvisiace otázky:	<p>Má pacient orálne - motorické deficity? Porovnajte "5 Orálne-motorické funkcie".</p>		
2	Dýchanie nosom	<p>A. Zatvorte ústa a 5 krát sa zhlboka nadýchnite nosom Pacient sa nedokáže 5 krát za sebou nadýchnuť cez nos.</p>	<p>Prekážky pri dýchaní Dýchanie ústami</p>
	Kritéria:		

		<p><i>Ak pacient nevie zatvoriť ústa, pacient alebo vyšetrujúci mu manuálne pomôže zatvoriť si pery. Test nevykonávajte, ak má pacient chrípku alebo je prechladnutý. Má pacient ťažkosti s dýchaním? Porovnajte "II Dýchanie".</i></p> <p><i>Má pacient väčšinou otvorené ústa? Porovnajte "1 Pokojová poloha svalstva tváre".</i></p> <p><i>Má pacient suché ústa? Porovnajte "VI Xerostómia (suchosť v ústach)".</i></p>	
3	Výrazy tváre	<p>A. Silno zatvorte oči. <i>Tvárové svalstvo nie je zapojené výrazne symetricky, viditeľná asymetria.</i></p> <p>B. Ukážte zuby. <i>Svaly tváre nie sú symetricky aktivované, nevidíme zuby.</i></p> <p>C. Skúste zapísať (fúkať). <i>Pacient nemôže našpúliť a zaokrúhliť pery symetricky. Objavuje sa slinenie? Porovnajte "V Drooling (slinenie)".</i></p>	<p>Ochrmutie tváre Blefarospasmus</p>
	<p><i>Kritéria:</i></p> <p>► <i>Doplňujúce otázky:</i></p>	<p><i>Má pacient problémy s očným svalstvom?</i> <i>Môže pacient úplne zatvoriť oči?</i> <i>Má pacient ťažkosti s otvorením očí?</i></p>	<p>Svalová slabosť Hypokinéza</p>
	<p><i>Kritéria:</i></p> <p>► <i>Súvisiace otázky:</i></p>	<p><i>Sú svaly tváre asymetrické v pokojovej polohe? Porovnajte "1 Pokojová poloha svalstva tváre".</i> <i>Má pacient orálno-motorické deficity? Porovnajte "5 Orálno-motorické funkcie".</i> <i>Má pacient ťažkosti s rečou? Porovnajte "6 Reč".</i></p>	<p>Orálna dyspraxia</p>
4	Funkcia žuvacích svalov a čeľuste	<p>A. Silno zahryznite na zadných zuboch. <i>Pri priložení dvoch prstov na obe strany čeľuste nie je možné zaznamenať žiadnu výrazne symetrickú aktiváciu svalstva.</i></p> <p>B. Otvorte ústa najviac, ako je možné. <i>Pacient nemôže otvoriť ústa na šírku spojeného ukazováka a prostredníka na svojej ľavej ruke. Ak pacientovi chýbajú predné zuby, použite ako mierku šírku troch prstov.</i></p>	<p>Svalová slabosť Problémy v temporomandibulárnom kĺbe</p>
	<p><i>Kritéria:</i></p> <p><i>Kritéria:</i></p> <p>► <i>Doplňujúce otázky:</i></p>	<p><i>Pocíťuje pacient bolesť pri prežúvaní jedla?</i> <i>Pocíťuje pacient bolesť, keď otvorí ústa naširoko?</i> <i>Má pacient problémy so zubami alebo s temporomandibulárnym kĺbom?</i></p>	<p>Trizmus - krč/spasticita v mandibulárnych svaloch</p>

▶	Súvisiace otázky:	Objavujú sa ťažkosti so žuvaním? Porovnajzte "IV Žuvanie a prehltanie". Sú prítomné iné orálno-motorické ťažkosti? Porovnajzte "5 Orálno-motorické funkcie".	
5	Orálno-motorické funkcie <i>Kritéria:</i> <i>Kritéria:</i> <i>Kritéria:</i> ▶ <i>Doplňujúce otázky:</i>	A. Vyplazte jazyk von najviac ako sa Vám dá <i>Pacient nedosiahne na spodný okraj dolnej pery so špičkou jazyka.</i> B. Oblížte si pery <i>Pacient nedokáže prejsť špičkou jazyka po perách a nedočiahne na kútiky úst.</i> C. Nafúknite líca a podržte aspoň 3 sekundy <i>Pri nafúknutí líc pacientovi uniká vzduch alebo produkuje zvuky.</i> ▶ D. Otvorte široké ústa a povedzte a-a-a (e) <i>Nie je možné pozorovať eleváciu uvuly a mäkkého podnebia.</i> <i>Má pacient ťažkosti so žuvaním a prehltaním? Porovnajzte "IV Žuvanie a prehltanie".</i> <i>Objavuje sa slinenie? Porovnajzte "V Drooling (slinenie)".</i> <i>Má pacient postihnutie v oblasti svalstva tváre? Porovnajzte "Pokojuv poloha tváre".</i> <i>Má pacient rečovú ťažkosť? Porovnajzte "6 Reč".</i>	Zhoršené orálno-motorické funkcie Ochrnutie hlavového nervu Svalová slabosť alebo neuromuskulárna porucha Orálna dyspraxia Skrátená uvula Rázštep podnebia
6	Reč <i>Kritéria:</i> <i>Kritéria:</i> ▶ <i>Doplňujúce otázky:</i> ▶ <i>Súvisiace otázky:</i>	A. Pacient nerozpráva. Preskočte úlohy B-C. B. Napočítajte nahlas do desať <i>Reč je nezrozumiteľná alebo s abnormálnou nazalitou. U detí mladších ako 5 rokov nehodnotíme výslovnosť hlásky R, L, Ľ, S, C, Z, Š, Ž, Č?</i> C. Zopakujte pataka, pataka, pataka <i>Úlohu nežadavajte deťom mladším ako 5 rokov.</i> ▶ <i>Majú ľudia ťažkosti s porozumením toho, čo pacient hovorí?</i> <i>Má pacient poruchu sluchu?</i> ▶ <i>Má pacient orálno-motorické dysfunkcie? Porovnajzte "5 Orálno-motorické funkcie".</i> <i>Má pacient ťažkosti so žuvaním a prehltaním? Porovnajzte "IV Žuvanie a prehltanie".</i> <i>Objavuje sa slinenie? Porovnajzte "V Slinenie".</i>	Vývinová jazyková porucha Anartria, Dyzartria, Vývinová jazyková porucha Verbálna dyspraxia Balbuties VJP, Symptomatická porucha reči, Afázia

Tab č. 3. Sypmtómy, ktoré môžu byť dôvodom na absolvovanie ďalších vyšetrení, referencie na odborníkov, ktorý by mali vyšetrenia realizovať .

Symptómy	Navrhovaní odborníci		
	Lekár/ka	Zubár/ka	Klinický/á logopéd/logopedička
Percepčno-motorické odchýlky			
Hypersenzitivita v ústnej dutine	x	x	x
Znížená senzitivita v ústnej dutine	x	x	x
Respiračné ťažkosti			
Problémy s dýchaním	x	x	
Oslabené dýchacie svalstvo	x		
Dýchanie ústami	x	x	x
Stomatologické ťažkosti			
Odchýlky zhryzu/maloklúzia		x	
Bolesť zubov		x	
Plesňová infekcia	x	x	
Problémy so zubnými protézami		x	
Opotrebovanie zubov		x	
Zmeny na sliznici/poranenia mäkkého tkaniva		x	
Nedostatočná orálna hygiena		x	
Sucho v ústach		x	
Problémy s temporo-mandibulárnym kĺbom		x	
Bolesť orofaciálneho svalstva		x	
Skrátená jazyková uzdička	x	x	x
Kraniofaciálne deformácie			
Rázštep podnebia	x	x	x
Deformácia tváre	x	x	
Makroglosia/mikroglosia	x	x	x
Neurologické ochorenia			
Zhoršená orálno-motorická funkcia	x	x	x
Ochrvnutie hlavového nervu	x	x	x

Svalová slabosť	x	x	x
Dystónia	x	x	x
Blefarospasmus	x		
Tiky	x		
Tremor	x		
Trizmus - krče/spasticita v mandibulárnych svaloch	x		
Ťažkosti s jedením, slinenie			
Podvýživa, nedostatok vitamínov	x		
Nechuť do jedla	x		
Oneskorený vývin prijímania potravy			x
Ťažkosti s prežúvaním potravy		x	x
Poruchy prehĺtania	x		x
Poruchy reči			
Vývinová jazyková porucha			x
Orálna/verbálna dyspraxia			x
Anartria/Dyzartria			x
Balbuties			x
Poruchy hlasu alebo výslovnosti	x		x
Xerostómia (suchosť v ústach)		x	